

शासकीय आदिवासी आश्रमशाळेतील
विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक वापराच्या वस्तूऐवजी थेट
रक्कम लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात (DBT) जमा
करणेबाबत .

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: शाआशा- २०२३/ प्र.क्र. ७५(भाग-१)/का.१३

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.

दिनांक :- ०४ ऑक्टोबर, २०२३.

वाचा :-

- १) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र. शाआशा-२०१३/प्र.क्र.३४८/का-१३,
दिनांक १६.०९.२०१३.
- २) उद्योग,उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय,,क्र.भांखसं-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-
III/उद्योग- ४, दि.१.१२.२०१६
- ३)नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्र.डिसीटी २३१६/प्र.क्र.१३३/का-१४१७, दि.५.१२.२०१६
- ४) नियोजन विभाग, शासन निर्णय, क्र.डिसीटी २३१६/प्र.क्र.१३३/का-१४१७, दि.०३ मार्च, २०१७
- ५) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय,क्र.शाआशा-२०१७/प्र.क्र.३४१(भाग-१)/का-१३,
दिनांक २९.०४.२०१७.
- ६) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय, क्र.शाआशा-२०१७/प्र.क्र.३४१(भाग-१)/का-१३,
दिनांक २.५.२०१७.
- ७) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय,, क्र.शाआशा-२०१५/प्र.क्र.३४१(भाग-१)/का-१३,
दिनांक १५.०६.२०१७.
- ८) नियोजन विभाग, शासन निर्णय, क्र.डिसीटी २३१८/प्र.क्र.७२/का-१४१७, दि.४.०६.२०१९
- ९) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय, क्रमांक:शाआशा-२०२०/प्र.क्र.११७/का-१३-अ,
दिनांक ३०.१२.२०२०.
- १०) आदिवासी विकास विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक: शाआशा- २०२०/प्र.क्र.११७/का-१३
दिनांक २७ सप्टेंबर,२०२१.
- ११) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक: शाआशा- ११२३/प्र.क्र.१६४/का.१३,
दिनांक ३१ जुलै, २०२३.
- १२)आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: शाआशा- २०२३/प्र.क्र.७५(भाग-१)/का.१३,
दिनांक २७ सप्टेंबर,२०२३.

प्रस्तावना :-

राज्यातील आदिवासी विकास विभागाच्या शासकीय आश्रमशाळांसाठी व त्यामधील विद्यार्थ्यांसाठी विविध वस्तू/साहित्य खरेदीसाठी संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये विविध स्तरावर वित्तीय अधिकार निश्चित केलेले आहेत. सदर वित्तीय अधिकार यापुढेही चालू राहतील. उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाने संदर्भाधीन क्र. २ येथील त्यांचे दिनांक १.१२.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये सुधारित खरेदी धोरण निश्चित केले आहे. तसेच शासनाद्वारे थेट लाभ हस्तांतर प्रक्रियेवर भर देण्याच्या धोरणास अनुसरून नियोजन विभागाने संदर्भ क्र. ३ तसेच संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये त्यामध्ये नमूद केलेल्या वस्तूंची खरेदी करून पुरवठा न करता थेट निधी लाभार्थ्यांना देण्याचे धोरण निश्चित केले आहे.

त्यास अनुसरुन विभागाने आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना काही वस्तू थेट निधी बँक खात्यात देण्याचा निर्णय संदर्भ क्र. ५ व ६ येथील शासन निर्णयान्वये घेतला होता. तर शासकीय आदिवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक वापराच्या वस्तु खरेदी करुन उपलब्ध करुन न देता त्याऐवजी अनुदान विद्यार्थी/पालक यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये जमा करण्यासंदर्भात संदर्भ क्रमांक ९ येथील शासन निर्णयान्वये धोरण निश्चित केले असून “गणवेश संच, नाईट ड्रेस, शालेय साहित्य व लेखनसामुग्री” या बाबी थेट लाभ द्यावयाच्या वस्तुंमधून संदर्भ क्र. ११ अन्वये वगळण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार संदर्भ क्र. १२ अन्वये सुधारित खरेदी धोरण विहीत केलेले आहे. यास्तव, राज्यातील आदिवासी विकास विभागाच्या शासकीय आदिवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक वापराच्या वस्तुंसाठीचा निधी, थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यासंदर्भात धोरण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. उपरोक्त प्रस्तावनेत नमूद पार्श्वभूमी विचारात घेता, यापुढे शासनामार्फत खालील विवरणपत्रामध्ये नमूद वस्तु शासकीय आदिवासी आश्रमशाळांतील विद्यार्थ्यांना खरेदी करुन न देता त्याऐवजी थेट अनुदान विद्यार्थी/पालक यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात करण्यात यावे.

विवरणपत्र

अ.क्र.	वस्तुचे नांव	वर्षाकरिता खरेदी करावयाची नग संख्या
१	२	३
१	आंघोळीचा साबण (किमान १०० ग्रॅम) उदा. लक्स, संतूर, हमाम, रेक्सोना इत्यादी.	१०
२	कपडे धुण्याचा साबण (किमान १०० ग्रॅम) उदा. व्हील, रिन, घडी, सर्फ एक्सेल इत्यादी	३०
३	खोबरेल तेल (किमान १०० मिली) उदा. पॅराशूट, कोकोकेअर, निहार इत्यादी	१०
४	टुथपेस्ट उदा. क्लोजअप, कोलगेट, पेप्सोडंट, डाबर इत्यादी	१०
५	टुथब्रश उदा. कोलगेट, सिबाका, अँकर, पेप्सोडंट इत्यादी	४
६	कंगवा	२
७	नेलकटर	२
८	मुलींसाठी निळ्या रीबन (जोड)	४
९	रेनकोट/छत्री	१
१०	वुलन स्वेटर (तीन वर्षातून एकदा)	१
११	अंडर गारमेंट	२
१२	टॉवेल.	१
१३	सॅण्डल /स्लिपर	१
१४	शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमावर आधारित सर्व प्रकारची पाठ्यपुस्तके व सर्व शिक्षा अभियांतर्गत प्राप्त होणारी पाठ्यपुस्तके वगळता इतर आवश्यक असणारी पाठ्यपुस्तके तसेच सराव प्रश्नसंच	

२. विद्यार्थ्यांस उपरोक्त वस्तुंऐवजी थेट लाभ देतांना अनुसरावयाची कार्यपद्धती :-

- २.१ आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी प्रत्येक शैक्षणिक वर्षासाठी वर्गनिहाय विद्यार्थ्यांनी खरेदी करावयाच्या वस्तूंचे परिमाण व संख्या (Specification and Number) निश्चित करून वस्तूनिहाय खरेदी किंमत निश्चित करावी.
 - २.२ खरेदी किंमत निश्चित करतांना त्या वस्तूच्या निश्चित परिमाणानुसार बाजारात उपलब्ध असलेल्या ब्रॅन्डेड वस्तूच्या किरकोळ विक्री किंमतीचा (MRP) आधार घेऊन त्यानुसार वस्तूची किंमत निश्चित करावी.
 - २.३ विद्यार्थी उन्हाळ्याच्या सुट्टीवर जातांना विद्यार्थ्यांना वर्ग निहाय कोणत्या वस्तूसाठी रक्कम मिळाली आहे त्यावस्तूंचे परिमाण व संख्या यांची यादी मुख्याध्यापकांनी विद्यार्थी व पालकांना उपलब्ध करून द्यावी.
 - २.४ विद्यार्थ्यांना देय रक्कम दिनांक १ जुन ते १० जुन दरम्यान विद्यार्थ्यां/पालकांच्या खात्यात रक्कम जमा करण्यात यावी.
 - २.५ शाळा सुरू झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी परिमाणा प्रमाणे वस्तूची खरेदी केली आहे किंवा कसे, याची शाळास्तरावरील शिक्षक/ मुख्याध्यापक/अधिक्षक यांचे मार्फत खात्री करण्यात यावी.
३. वस्तूनिहाय थेट लाभाची रक्कम (DBT) अदा करण्यासाठी अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी विद्यार्थी संख्या विचारात घेवून आवश्यक तो निधी अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांना वितरित करावा. त्यानुसार निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांच्या स्तरावरून करण्यात यावी.
४. डीबीटीद्वारे विहीत कालावधीत शासनाकडून निधी प्राप्त करून घेणे व तो निधी लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये जमा करणे याची संपूर्ण जबाबदारी अपर आयुक्त, आदिवासी विकास कार्यालयाची राहिल.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०२३१००४१५२२३०८३२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(पांडुरंग म. राऊत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२.
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२.
- ५) मा. मंत्री (आदिवासी विकास), महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई :- ४०० ०३२.

- ६) सर्व मा. मंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ७) सर्व मा. विधानसभा सदस्य./विधान परिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ, विधानभवन, मुंबई
- ८) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ९) अपर मुख्य सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- १०) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
- ११) आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
- १२) निबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, / नागपूर / औरंगाबाद खंडपीठ.
- १३) सरकारी अभियोक्ता, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई / नागपूर / औरंगाबाद. खंडपीठ
- १४) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
- १५) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १६) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, आदिवासी विकास महामंडळ मर्या. नाशिक
- १७) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य नागपूर / नाशिक/ ठाणे / अमरावती.
- १८) शिक्षण आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- १९) शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २०) शिक्षण संचालक, (माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २१) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
- २२) महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
- २३) महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- २४) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २५) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- २६) संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- २७) सर्व उप सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २८) संचालक, अर्थ व लेखा, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २९) सर्व अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३०) उप सचिव (व्यय-१४), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३१) सर्व मुख्याध्यापक, शासकिय आदिवासी आश्रमशाळा
- ३२) निवडनस्ती (का-१३) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.